

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L Ч. 252. Джерзі Ситі, Н. Дж., вівторок, 8-го грудня 1942.

No. 252. Jersey City, N. J., Tuesday, December 8, 1942.

VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0337. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0307

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

РІЧНИЦЯ ОГИДНОГО НАПАДУ ЯПОЇІ НА ПЕРЛ ГАРБЕР

ВАШИНГТОН. — Смого цього місяця проминула річниця огидного нападу Японії на американську морську базу в Перл Гарбер. Цей день ціла Америка як слід відмітила, нагадуючи через той напад, як теж роблячи підсумки того, що за цей час зроблено і що ще треба зробити, щоб відітнути цей напад, як теж раз на все зробити подібні напади неможливими. З тої нагоди минулої неділі відбулись різні зібрання, на котрих було виходило чимало промов. Також цей напад був темою проповідей по всіх американських церквах. Всі бесідники і духовенство закликали нарід до єдності, до жертвенності, до згоди і до напруженої праці в тій важкій годині американської історії. Серед чільних бесідників виходив промову також адмірал Нимиц, командант американської флотії на Тихім океані і заявив, що Америка по тім зрадливим нападі вповні станула на ноги і тепер вона певним кроком переходить до офензиви й остаточної перемоги. Адмірал Нимиц дав високе признание всім родам американської зброї, котрі знаменито виконують свої воєнні обов'язки.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ В ПЕРЛ ГАРБЕР.

ВАШИНГТОН. — Секретар флотії Френк Накс перший раз подав повний список втрат, котрі завдали японці американській флотії в день нападу на Перл Гарбер, рік тому. Ті втрати були дійсно дуже великі і це дає пояснення, чому в перших місяцях війни американська флотія не виконала своїх обов'язків так, як багато людей сподівались від неї. Внаслідок цього зрадливого нападу знищено, або ушкоджено всі вісім найтяжчих панцирників, котрі стояли в той час в Перл Гарбер. З них один панцирник „Аризона“ був знищений цілковито. Інші були також, або лекше, або важче ушкоджені, але ні один з них не міг після того відразу станути до боротьби. Було ушкоджено також чимало інших кораблів, кружляків і нищителів, як теж інших допомогівих і транспортних кораблів. Всіх боєвих кораблів знищено, або ушкоджено — 18. Всіх загально кораблів — поверх 80. Далі знищено біля 200 літаків. При тім згинувло біля три тисячі воїнів і старшин. Це був страшний удар, про котрий Америка не могла відразу все розказати, щоб не дати японцям потрібних інформацій. Якщо японці були знали про розміри свого знищення, вони могли б пробувати окупувати цілі Гаваї, що могло було їм тоді вдатись. Але тепер ситуація цілковито зміненна. В подиву гідний спосіб американці взяли до направи шкід і тепер Перл Гарбер сильніша, ніж була перед нападом. Більшість ушкоджених кораблів вже назавд в боєвих лініях, а решта незадовго прилучиться до боєвих акцій. Всі літаки з надвишком назавд уставлено на їх місця, також скріплено саму базу.

МЕКНОТ КОНТРОЛЬОР ЛЮДСЬКОЇ СИЛИ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт назначив Пола МекНоту всецільним директором людської сили. Йому підлягатиме також головне бюро побору рекрутів. Він матиме повне право регулювати перепливання робітників з цивільного промислу до воєнного, матиме право перекидати робітників з фабричної індустрії, до фермерства, або навпаки, а також регулювати наплив людей до війська. В той спосіб військові влади зістали підчинені знов цивільним, всупереч побоюванням деяких осіб, котрі передбачали можливість створення в Америці певної військової диктатури.

СПИНЕННЯ НАБОРУ СТАРШИХ ОСІБ ДО ВІЙСЬКА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт зарядив, щоб далі не брати до війська осіб, котрі мають по 38 літ і більше, зокрема коли вони заняті в воєнній промислі. Не лише не будуть брати старших осіб до військової служби, але правдоподібно всі ті, що мають по 38 літ і більше, і вже служать при армії, будуть звільнені з війська. Це зарядження президент видав по довгій заставі і по нарадах з військовими колами. Нинішня фронтова боротьба вимагає величезних фізичних зусиль від воїна. До того далеко краще надаються молоді хлопці, а не старші чоловіки. Останні, внаслідок свого досвіду, можуть бути добре виконувати свою працю поза фронтом, в воєнній промислі і засобляти воїна на фронті потрібними продуктами.

СПУЩЕННЯ НОВОГО ЛІТАКОНОСЦЯ.

КЕМДЕН (Нью Джерсі). — В річницю нападу на Перл Гарбер будівельні доки в Кемден Н. Дж. спустили нового великого літаконосця, котрого назвали „Бело Вуд“. За ним спущено два інші боєві кораблі. На їх місця відразу поставлено основи для будови чергових боєвих кораблів.

Клод Викард Контрольор Продукції Харчів

ВАШИНГТОН. — Велд за назначенням одного контрольора в заряді людської сили, президент назначив Клода Викарда, секретара хліборобства, всецільним контрольором харчової продукції, як теж розподілу харчів. Він тепер матиме повне право рішати контрних фермерських продуктів, включаючи бавовну і тютюн, треба продукувати, себто збільшувати, або зменшувати? Також буде мати рішальний голос в наділ харчів по різних околицях і по різних верствах американської суспільності. Викард є теж членом комісії заряду людської сили і там, вкупі з іншими членами тої комісії, рішатиме про число і розподіл робітників в фермерській промислі. Він також став членом ради воєнної продукції і там разом з іншими рішатиме про розподіл харчових засобів серед американської нації.

ЛЯ ГВАРДІЯ ПРО БРАК МЯСА І МАСЛА

НЬЮ ЙОРК. — Посадник Ля Гвардія в своїй недільній радієвій промові заявив, що в місті Нью Йорк існує досить пекучий брак масла і мяса. Про цей брак громадяни мало знали. Бо хоч минулого тижня було тяжко дістати більшу кількість масла, то проте всі мали настільки, що вдома на столі того браку не відчували. Але брак засобів масла і мяса таки існує, говорив Ля Гвардія. Тому він мусів зарядити минулого тижня спинення уживання масла по різних ньюйоркських тюремних заведеннях, як теж по різних добродійних захистах. Масло дістали лише шпиталі. Те саме з мясом. Посадник говорив, що не знає, як будуть виглядати справи наступного тижня. Бо не видно можливості, щоб справи покращали.

УСПІХИ НА ПОЛІ ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Бюро інформації подало до відома, що за минулий рік Америка витворила дуже велику кількість різного роду зброї. Літаків різних родів вона витворила 49,000. Повзів і механічних гармат, вона витворила 32,000. Протилетунських гармат — 17,000. А корабельного тонажу — 8,200,00. З цього виходить, що Америка цього року вповні виконала той план, котрий наложив Рузвельт. Справді на цей рік Рузвельт закликав витворити 60,000 літаків, а витворено лише 49,000, але зате витворено далеко більше число тяжких бомбовиків, чого не було передбачено в плані Рузвельта. Корабельний тонаж перевищено на 200,000 тон.

Найбільший Денний Налет на Європу: Доконали його Американці й Аліанти

ЛОНДОН. — Націстська окупаційна влада зазнала великого удару і значних втрат внаслідок бомбардування фабрик і військових об'єктів в занятих німцями територіях Франції й Нідерландів. Особливо великої шкоди завдали американські Літаючі Фортеці й „Ліберейтор“, що бомбардували рівночасно Лілль і Абевіль, зістрілявши при тому 7 німецьких літаків, а втрапивши два бомбовики і одного бойовика. Коло 100 британських бомбовиків нищили фабрику в Айндовен в Нідерландах, що була сильно сторожена німцями. Хоч при тому втрачено 12 бомбовиків, британські летуни є того переконання, що завдано ворогові таку велику шкоду, що цей налет треба вважати за один з найуспішніших. Німці понесли теж втрати. Завважено сім літаків знищених.

АМЕРИКАНЦІ ЗНИЩИЛИ ПРИСТАНЬ У НЕАПОЛІ

АМЕРИКАНСЬКА ВОЄННА БАЗА В ПІВН. АФРИЦІ. — Американські бомбовики обкидали Італійську пристань Неаполь бомбами, скинувши яких 100,000 фунтів вибухового матеріалу. З Каїра подають, що при тому затоплено один Італійський кружляк, а ушкоджено один панцирник і кружляк. У всякому випадку нанесена шкода є така велика, що забере багато часу, заки пристань буде можна направити до тої міри, щоб можна було мати з неї хосен.

ПРОТИНАСТУПИ НІМЦІВ НЕ ЗМІНЮЮТЬ ПОЛОЖЕННЯ

МОСКВА. — Советські звідомлення подають, що німці прибували проти-наступати в однім дні аж 20 разів, щоб облекшити своє положення. Та все те не принесло їм ніяких успіхів як під Ржевом, так і під Сталінградом.

В ТУНІСІ НЕЗВИЧАЙНО ЗАВЯТА БОРОТЬБА

ЛОНДОН. — Між Бізертою і Тунісом, ось тими пристанями, що їх Аліанти мусять добути, ведеться далі дуже завзята боротьба. Націсти остільки в ліпшій положенню, що ще далі мають перевагу в повітрі. Аліанти мають літаків доволі, але їх тяжко доставити, бо летунські поля понижені.

ВИРЯТУВАЛИСЯ. — Це воїки, що вирятувалися з американського транспортного корабля, коли його затопили вороги коло побережжя Африки. Не дивлячись на страшну пригоду, в котрій вони утратили все, що мали, крім цього, що в них на плечах, вони тепер, веселі й усміхнені, машерують вулицями на залізничний двореш, аби відіхати до Касабланки, а звідти на поля бою.

ТРЕБА БУДЕ УСУНУТИ НУЖДУ З УСІХ КРАЇВ, ЗАПОВІДАЄ БЕВЕРИДЖ

ЛОНДОН. — Соціальне забезпечення, яке подумане сером Вильямом Бевериджом для Англії, не принесе нікому користі, якщо не знайдеться ліку на масове безробіття, що наступить по війні, а даді, що дуже важне, коли не приминиться такого соціального забезпечення і до інших країв. Бо іде головню про те, щоб усунути нужду з усіх країв, бо інакше не буде можна позбутись нужди в самій Англії. Таке пояснення додав сер Беверидж до свого плану про соціальне забезпечення населення Англії.

НІДЕРЛЯНДИ ПЕРЕМІНЯЮТЬСЯ У „СПІЛКУ НАРОДІВ“

ЛОНДОН. — Нідерландська королева Вільгельміна, що живе з своїм урядом в Англії на вигнанню, заявила через радіо, що та війна перервала підготовчу працю до великої реформи, яка мала обхопити всі краї, що зв'язані з Нідерландами. Вона каже, що по війні „партнери“ Нідерландів, себто Нідерландська Індія, Кюрасо і Суринам дістануть повні автономні права. У всіх тих краях не буде ніяких ріжниць, що випливали б з різного національного чи расового походження. Іншими словами, з того, що склала королева, виходить, що Нідерланди задумують перемінитись в „спілку народів“, подібну до британської.

ЩОБ ОХОРОНИТИСЯ ПЕРЕД СУБМАРИНАМИ.

ЛОНДОН. — Ян Смутс, премієр Полудневої Африки, заявив, що він уже звертав увагу, що найбільшу небезпеку для Аліантів становлять ворожі субмарини, та що треба установити якийсь спеціальне тіло, щоб знайшов нові способи боротьби з тою небезпечкою. Оскільки така установа вже існує, та її чолі стоїть сам британський премієр Чорчил, а його заступником є сер Стафорд Криппс. Смутс є тої думки, що боротьба з субмаринами повинна становити один з пунктів „воєнної політики“. Так тепер і буде.

БУДУЧИЙ „УРЯД СВІТУ“

ПРЕТОРІЯ (Полуднева Африка). — Премієр Смутс додає „новий світ“ і одну „світову владу“, що буде zorganizована на лад британської системи „Британської Спілки Народів“.

ЗАБИРАЮТЬ КОЦИ ДЛЯ НІМЦІВ.

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Данська армія має достарчити німецькій армії на східнім фронті всі свої коци. Націстська влада виходить з założення, що „данська армія їх не потребує“. Німецький генерал, що стоїть на чолі окупації в Данії, фон Генекен, що додав, що добре було б, якщо данці віддали ще німцям і всю зброю, бо це „зробило б в Німеччині добре вражіння“.

РІСТО РИТІ ОБОРОНЯЄ РОЛЮ ФІНЛЯНДІ.

СТОКГОЛЬМ. — 25-ліття фінської незалежності не відсвятковано як слід хочби тому, що в той день літали над краєм советські літаки. Через алярми відкликаю богослуження в катедрі. Заступлено його святом у підземелля. Зате на цвинтарях удекоровано гроби тих, що впали в 1918 році, включно з гробами червоних воїків, що воювали проти теперішнього режиму. Президент Рісто Риті назвав теперішню війну Фінляндії з Советами „советською агресією“, цілком подібною до тої, що була в 1939 році. Він казав, що теперішня війна вибухла 22. червня 1942. року, коли Фінляндія „не мала вибору“, бо Совети заатакували Фінляндію рівночасно в кількох місцях. Ще сказав, що Росія є завелика, щоби її можна було розбити. Казав, що вона може бути тільки „ослаблена“. Казав ще, що Фінляндія далі буде боротись, але на своїй території. З того виходило, що Фінляндія не возьме участі в евентуальних дальших німецьких операціях проти Советів поза своєю територією.

ЗБІЛЬШИЛИСЬ НАРОДИНИ В АМЕРИЦІ І КАНАДІ

БЕРН (Швайцарія). — Ліга Націй в Женеві подає, що статистика народин виказує, що народини зменшились по всіх краях світу, що є у війні, крім Злучених Держав Америки і Канади, де народини дуже зросли.

ПЕВНИЙ ПЕРЕМОГИ, БО АМЕРИКА З АЛІАНТАМИ.

ЛОНДОН. — Норвезький король Гакон, що перебуває на вигнанню в Англії, говорив через радіо з нагоди роковин 7. грудня, себто японського нападу на Перл Гарбер. Казав, що нема найменшого сумніву, що Аліанти вийдуть переможцями, коли мають таких могутніх союзників як Злучені Держави.

НАЦІСТИ В СИЦИЛІІ.

ЛОНДОН. — Остров Сицилія є вже майже в руках німців, що держать там сильні військові гарнізони. Цивільному населенню наказано опускати острів. Це через воєнні події в Північній Африці.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Параметричний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошення хоча мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

У Річницю Перл Гарбора

Багато читачів певно відчує здивовання, коли собі усвідомлять, що цього понеділка минув уже рік від зрадницького нападу Японії на Перл Гарбор. Це здивовання є тільки другою стороною того явища, що за цей рік події гнали скоро одна за одною з таким успіхом, що ми навіть не могли кожну з них докладно маркувати в своїй пам'яті. Тим менше мали ми часу задержатися в своїй горячкової роботі, аби спокійніше поглянути в недавню минулу й, кинувши ширший поглядом, оцінити ширше хід подій.

Пробували для нас це недавно зробити при інших нагодах, а зовсім не з приводу річниці Перл Гарбора, провідники Об'єднаних Держав: американський президент і британський прем'єр. Як звісно, президент Рузвельт сказав, що важкі війни, так довго нахилени проти нас, нарешті дещо схилилися на користь демократії; одначе він остерігав нас, що перед нами ще стоїть до виконання колюча справа. Прем'єр Чорчил сказав у своїй радіовій промові до Британської Імперії менше-більше те саме.

Звертаючися тепер від оцінки загальної ситуації до оцінки спеціального відношення між Злученими Державами й Японією, може нам пригадатися оцінка, яку тій ситуації дав у своїй останній промові Мусоліні. Говорив він саме, що держави Осі непереможні, бо по їх боці станула непереможна азіатська держава, Японія. Не треба бути аж стратегіком, аби побачити, що слова хорого італійського диктатора це вислів бажань, а не дійсної річової оцінки. Пригадати її можна одначе хочби тому, бо й в Америці ми не все дивилися на Японію реалістичними очима. До Перл Гарбора ми її не доцінювали, після Перл Гарбора перецінювали. Рік тому назад багато американців дивилися на японців майже так, як це нині Мусоліні хоче, аби ми на них дивилися. Одначе рік війни на Тихому океані правів нас нарешті до здорового оціню ситуації. Яку карту не оглядати, вона показує, що нині Японія є в гіршому положенні, ніж вона була рік тому, і нині Японія в гіршому стані, ніж ми. Як сказав Натаніел Пефер, знавець азійських справ, Америка ще може програти та війну, але Японія її вже виграти ніяк не зможе. Хіба якби Німеччина перемогла Америку, Британію й Росію, могла би Японія задержати свої добути. Своїми власними силами перемогти Японія добитися не може, і як Німеччина програє, то й Японія програє.

Японія мала певні поводження; інакше й не могло бути, при американському неприготованні до війни і недоцінюванні японської сили. Одначе як лише Америка почала воювати, вона добилася над Японією вже рішучих перемог. Це дає Америці запоруку, що при напруженні сил вона Японію певно переможе й покладе край її загрозливій політиці на Тихому океані й Далекому Сході. Казав недавно Мусоліні, що Японія мусіла вдарили Америку в спину, бо це були її єдині шанси виграти війну з Америкою. Ми можемо сказати йому й Японії, що навіть за зрадницьким нападом у спину Японія перемогти над Америкою не добує.

До Статей про Польсько-Українське Порозуміння

В попереднім числі передали ми коротенько зміст чотирьох статей, що їх помістив ньюйоркський польський часопис "Нови Св'ят" п. н. "Український діяч про українців і порозуміння з поляками". Мав їх написати ніби українець, що зветься "Осин Кушнір", що, як пише редакція цієї газети, знає добре відносини і намагається писати правдиво. Поміщення тих статей мало би бути товчком до ширшої дискусії на тему порозуміння українців з поляками. А що це "група", до якої зачислено "Свободу", не вважається за відповідну до ведення такого діла як "польсько-українське порозуміння", то властиво нам нема потреби багато про цю справу говорити. Принаймні так довго, поки не станеться так, що знайдеться якась група, за якою шукають "Нови Св'ят" і його кореспондент, що пішла б їм чи польському уряду на поруку і договорилося до згоди. Тоді вже всі ми розбирали б таку справу докладно. А так, то говорити-мемо тільки загально.

Впадає в очі ще одне, теж старої дати. Ото підходить до американських українців в подібний спосіб, як підходили польські намісники в Галичині чи польські вишхольські діячі, наприклад, до кардинала Сембровського, Романчука, Баранського, чи в новіших часах до д-ра Володимира Бачинського, чи до таких як Яциків і Твердохліб. Себто приступається до справи "окружкою дорогою", "коншахтами", спершу "вишхольючи" грунт, пускаючи деякі інтриги, щоб відразу наставити одну українську групу проти другої, щоб десь було зловити в калашний воді рибуку. В тому випадку маємо хіба настільки оригінальності, що тут луше-но ще інтриги і з релігійного, чи там церковного боку. Так, якби цей "помісел" міг мати хоч який такий вигляд на те, щоб з того могло щось вийти, себто, щоб така інтрига могла вдатися. А якби навіть вда-лася! А якби навіть пішло так, як собі "Нови Св'ят" чи його кореспондент бажає! То чи це могло би мати якусь реальну вартість! Таж прецінь треба розбирати справу так, щоб рахуватися з українським народом на українських землях. Цеж він рішати! Так, як рішати остаточно й польський нарід. А ми тут могли тільки допомогти, щоб глядіти на цю справу об'єктивно та згідно з тим, як думає розв'язувати ось такі проблеми американський уряд, а властиво, які принципи виставляє щодо таких проблем американське громадянство, коли забирає голос в справі нового порядку в світі.

Як українська так і польська маса в Америці — це головні робітники. Здавалось би, що між ними повинно бути такій справі прийти ще найшкороше до порозуміння. Так думав колись Іван Франко. І довгі роки працював над з'ясуванням польського й українського працюючого людю в Галичині, будучи з поляками-соціалістами одним з головних творців першого "робітничого комітету" у Львові. Він

немає часто виступав на вічах польських "людовців". Та по довгих роках ось такої "співпраці" прийшов до переко-нання, що проти нас стоїть уся польська нація, всі її верстви від шляхти і магнатерії аж до репрезентативної організованого пролетаріату".

Ось таке враження маєтись, коли читається "Нови Св'ят", чи інші польські газети, коли вони пишуть про демократію і про український нарід та його змагання до визволення. Не багато між ними всіма ріжниць, коли приходиться їм ставити справу конкретно і заняти якийсь становище супроти домагань українського народу мати такі права, які має чи хоче мати польський нарід. І так є, що ті, що як от Франко, вчало не вищодуються з польсько-українського угодово обману, довго покутують це в несправі, як от творці "по-воєн" чи кінцят самогубством, як от д-р В. Бачинський, чи остануть без притулку, як от Петлюра, що інакше може не був би загинув так трагічно. Знову інші обвиваються соромом за таку "нормалізацію", що загнала до концентраційного табору в Берестю перед самим розвалом Польщі навіть самих українських угодовців і "нормалізаторів".

Очевидно, що ось ті речі є внаслідок нечесного поведіння польських урядових, чи й інших кол, включно з польською пресою, не тільки з українським народом і українською справою, але навіть і з тими українцями, що їх втягається в угодові коншахти для обману і розбиття українського табору. Підхід, який поважає "Нови Св'ят", як виглядає, мало ріжниться від давніх способів. Він тільки наївніший, бо цілком безмістовний. Немає в ньому нічого конкретного. Є тільки "висондовування грунт" — з купкою напастей і не-правди.

Не такими шляхами треба йти до польсько-українського порозуміння в Америці! Не очернюванням українсько-американської допомоги визволенню змаганням українського народу в Європі! А тільки чесним і отвертим визнанням, як польський нарід глядіть на політичні змагання українського народу, як польський політичний діяч, чи польський уряд, ставляться до України, та якою вони собі її уявляють і що думають про відносини між Польщею і Україною. Звідси треба зачинати. Чесно, просто, ясно, себто так, як пристало говорити і діяти в демократії, серед якої тут живемо і яку хочемо мати в цілому світі — теж у Польщі й Україні.

Стратегічна Ситуація в Росії

Мало коли донесення російського й німецького генерального штабу так собі противилися, як тепер, коли нарешті аліанції перейшли до офензиву, яку можна назвати другим фронтом, котрого так Росія добивалася. Цю суперечність донесень зв'язав розглядати в двох статтях Генсон В. Балдин, мілітарний знавець "Нью Йорк Таймсу", і на основі довгого розгляду прийшов до деяких висновків, які заслуговують на ближчу увагу всякого, що з таких суперечних донесень хоче догадатися правди. Балдин вважає, що, не дивлячися на суперечні заяви воюючих сторін, отсі річі можна прийняти за ясні:

1) Німці покинули або втралили стратегічну ініціативу в Росії; найбільше офензив у Росії ведуть нині російські війська; німці хіба протиатаку.

2) Російські офензивні не покищо не більш стратегічні офензивні, а тільки локальні й очайдушні. Вони й мають більше тактичне, ніж стратегічне, значіння.

3) Російські війська добились певних успіхів і відійдуть їх далі добиватися, хоча проти збільшуючогося опору; одначе їх добутиків не можна назвати великими й покищо не можна їм приписати життєвних наслідків для німців.

4) Ані російських оцінок про німецькі втрати ні німецьких оцінок російських утрат не можна прийняти на віру дослівно, як вони подані.

5) Ні Сталінград, ні Ржев, як видно, досі ще не є оточені з усіх боків російськими військами; навіть якби вони були, то ще передчасно з того приводу вітаувати, бо й минулої зими російські війська оточили були з усіх боків кілька ключевих пунктів, що були в німецьких руках, а прецінь ці пункти ніколи не впади. Німецька система оборони в Росії на тому власне й полягає, що вони держать низку важних ключевих пунктів, залізничних, дорожніх і тим подібних, як приміром Ржев. Ці пункти є оборонені сильно та змощено іковою системою, що полягає на будові оборони проти атаків з усіх боків. Такі пункти мають великі припаси поживи й амуніції й є приготовані на довгу облогу. Ліній, що лучать такі оборонні пункти, держаться у зимі багато слабше й російські війська їх проломлюють і просякають кризі них. Одначе, як довго найсильніші "острови опору" остануть ненарушені, ці прориви звичайно не мають розмірно великого значіння. Одначе, якби так Ржев упав, то це російськи слушно могли би назвати великою перемогою.

Не дивлячися на їх територіальне чи стратегічне значіння, російські офензивні мусять мати ще те значіння, що вони постійно точать німецьку кров, вичерпують німецьку силу, фізичну й психологічну. Росіяни мають ініціативу; тому німці мусять визначити певну мінімальну силу війська, якої

дальше вже зменшити не можна, для опору російській офензиві. А страшна російська війна вже почалася й ось уже другий рік за рядом німці мусять видержувати її потиск.

Щодо питання, кількох вірт давати російським і німецьким комунікатам, то він поважає читачів, чому не брати їх дослівно, як вони написані. Коли контрансбуди стороною хвалиться добутиками якоїсь спеціальної місцевості, то такі заперення звичайно правдиві, і то звичайно частіше ті, що походять з російського боку, ніж ті, що походять з німецького. Одначе коли контрансбуди стороною таку місцевість знову втрапить, то вона звичайно чо втрату в своїм комунікаті перемовує. І російські й німецькі комунікати не можуть теж бути точними щодо даних про полонених і вбитих ворогів та добути від ворога матеріали. Тисячі бранців і сотки або тисячі гармат не можна почислити або навіть принаймні приблизно оцінити протягом одного дня після бою.

Такі слова остеріги говорять людина, досвідчена в воєнних справах. Видно з тих слів її вперте шукання за правдою. Звісно, люди, для котрих правда байдужа, не будуть розглядати протилежні собі донесення, пробувати знайти, як справа дійсно маєтись, а будуть насілі приймати за неспірну правду те, що в даний мент відповідає їх почуванням і забаганкам.

Проти Габсбургів

Від часу, як секретар війни Стімсон покинув "Військовий комітет для визволення Австрії" до допомоги в формуванні "австрійського легіону" в американській армії, піднялися з усіх усюд протести, які не перестають далі появлятися, звернені не так проти легіону, як того, що на чолі Комітету стоїть Отто Габсбург, найстарший син останнього австрійського цисаря. Власно не було протестів проти Отта, якби він і його прихильники не використовували цієї акції для пропаганди повороту Габсбургів на австрійський трон, чи на трон якоїсь "наддунайської" держави, що малаб повстати по війні. З боку американського уряду нема нічого такого, що вказувало, що Америка попірає поворот Габсбургів на якийсь такий трон, але так є, що справу повороту зв'язують з загадками "австрійським легіоном".

Як можна надіятися, протестують у першу чергу ті, що знають правління Габсбургів з власного досвіду. Значить ті, що жили колись в давній Австрії. А заміне тут те, що протестують не тільки американці з слов'янського походження, але теж і німці, справні австрійці. Вже з цього можна бачити, як дуже реакційною мусіла бути влада Габсбургів, коли навіть австрійські німці проти її відновлення. З слов'ян найбільше витерпіли під Габсбургами українці. Іх Габсбурги найбільше дурили. А Франц Йосиф, якого ще багато з американських українців пам'ятають, віддав був галицьких українців таки просто на поталу польській шляхті в за-плату за "вірну службу".

Буваха цисарева Зита, чи її син і престолонаслідник Отто, що перебувають тепер в Америці, можливо є вже людьми ліберальнішими. Та як такі, вони можуть працювати в користь визволення Австрії спід нацистського режиму, не думаючи про пропавший трон. Знову думати про те, щоб можна було при помочі різних політичних махінодій посадити Габсбургів знову на штучно збудований новий Австрії — це утопія. Так думати, означало, як далекими є ті люди від реального життя і від того нового ладу, який має настати в Європі по цій війні. Цеж ясно, що Габсбурги ніхто не хоче як архикнязів і цисарів. Ніхто їм добровільно ніякого краю в Європі не віддасть. А сама маленька Австрія навіть якби хотіла їх прийняти, то з чого їй вигодило, коли сама з довгів не виходила від часу, як стара Австрія розлетілася.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

8)

Паркан на які три кроки перед тою офіційною врівся, припороши до штахетів, котрі обколювали маленький квітник перед вікнами офіційни.

Пані Олімпія йшла подвір'ям, пильно озирюючися на всі боки. В малій офіційній помішанні зяяла служба: лакей Танаско Гадина, кухарка Гапка і старий Гнат Деменюк, колись гучний, а тепер, коли графіня хазяйства не вела й подала в оренду, пасічник та загальний доглядчик. Тут була й кухня, і покій для пахтаря, що орендував і поле графині. Решта господарських будинок стояла оддалік за го-стинцем.

У кухні вже палилося. Дим ривним синував — рожевим струмком плив із комина пря-мо вгору, немов силкувався

вибігти понад вершки розлого, вікових лип, що, немов величезні темні зелені голови, бовваніли поза невисоким дахом офіційни. Та колиб не той дим, можна було подумати, що все оте обійстя окружене старезними липами, немов відгороджене від світу, не має в собі ані живої душі. Ніде не було чути ані голосу, тільки солов'ї лаялися між гільками липи. Пахтар давно вже подоїв корови й поїхав з молоком до Львова, його пастух погнав корови на пасовисько. Деменюк іще до світа пішов кудись, а молодість заспала трохи довше, дякуючи святій неділі, хоча, звісно, і в будні вона тут не дуже потіла над роботою. Та все таки пані Олімпія немила була ця тиша в білий день, і вона почала пильніше прислухуватися і пригля-

датися, що робить її служба. Вона тихо, звільна перейшла поперек подвір'я, колись гладко утопаного, а тепер зарослого травою, і наблизилася до вікон кухні, щоб заглянути до середини. Вона йшла близько стіни, крадучися звільна та вдаючи, немов і не думає ні про що. Служба добре знала цей її поганий звичай.

— „Зачнийце, варгі ваше, хваліть Паніев Свєнтов!“ — роздався нараз у кухні побожний спів Гапки. Була це при-старкувата вже дівка, що ви-ховалася при дворі та, не виї-шовши заміж, так і лишилася тут. Колись вона була веселою владі, гуляла і з панічками, і з парубками, відсиділа пару літ у криміналі за страчення дитини, та, вернувшись відтам, як одиникий здобуток тюрем-ної цивілізації, внісела непо-борний нахил до побожності й до проклятих. В її голові спокійно жили поруч себе Хри-стос і Бєлалі: безліч набож-них пісень та молитов, котрі шептала раз-у-раз або співа-ла якимось скриплим, роз-битим голосом, і ще, може, більша безліч найпоганіших

проклятих, котрими сипала на-право й наліво, як чорна хма-ра градом. Пані Олімпія аж стрепенулася, почувши той го-лос.

— Ну, розспівалася! — бурк-нула вона. — Та вже нехай співає! Ліпше, коли співає, ніж якби мала класти: Хоч то здається, — мигнуло їй у думці, і усміх перебіг по лиці, — що Пан-Біг так само не слухає її побожного співу, як і її про-клятих.

Не доходячи до вікон кухні, пані завернула знов набік, пере-йшла подвір'я й пішла за-глянути до стайні, двері ко-трої були отворені. З нутра темної стайні доходив до неї якийсь шестел, помішаний зі шептаннями і здавлюваним смі-хом. Пані стислилася, приту-лилася до стіни близько двє-рей і слухала.

— Ну, та ходи, дурна Па-раско! Чого тобі боїться? — шептав Гадина.

— Не хочу, дай мені спокій! — відмовлялася Параска.

— Але ходи! Присяйбогу, що тебе не одурю! Восени по-беремося.

— Знаю-я таких, як ти. По-

беремося, то тоді піду, а те-пер зась тобі.

— Але не бійся! Ходи! Гадина, очевидно, силою трибував спонукати Параску, та вона була сильніша від нього й похнула його так, що він мало за двері не вискочив.

— От дурна! І говори з нею! — маркітно мовив Гадина.

— І не говори! — відмови-ла якось неохоче Параска, ше-лестячи соломом.

— А хочеш заміж за мене, правда?

— Овва! Таке мені велике добро! Не візьмеш ти, то ін-ший візьме.

— Але за іншим не буде то-бі так, як за мною.

— Говори! Не виділа твоїх статків. Хіба буду тобі пома-гати з голоду здихати.

— Дурна, дурна! — шептав Гадина, нахилившись до неї. — Я вже нині маю стільки, що міг би грати у хату купи-ти, а цими днями буду мати ще більше.

— Може, цілі Торки купиш? — жартувала Параска.

— Торки, не Торки, але бу-демо мати стільки, що буде

до смерті і для нас, і для ді-тей наших.

— Та що ти плетеш, наві-жений? — голосно промовила Параска. — Відки ти тільки грошей дістанеш?

— Відки дістану, то дістану. То моя річ.

— Ну, скажи, хай і я знаю.

— Е, в тебе язик довгий.

— Присяйбогу, що нікому не скажу.

— Та не присягайся! Пощо тобі це знати? А втім, хто знає, може і нічого з того не буде. Ліпше зачекаємо.

— Та скажи, скажи, Тана-сочку! — підлецувалася Па-раска. — Скажи, то піду з то-бою.

— Підеш? — живо скрикнув Гадина.

— Ййбогу, піду.

— Зараз?

— Ну, ні! Але потому. Нині авечір.

— Е, дурині! Як підеш, то тоді й скажу.

— Та ні, скажи зараз. А то не піду ані нині, ані завтра, ані ніколи. І знати тебе не за-хочу.

(Дальше буде).

DECEMBER 7 IS INVENTORY DAY ARE YOU BUYING WAR BONDS?

Four Questions Every American Should Ask Himself

1. How Can I Help Win The War?

2. How Can I Keep The Cost of Living Down?

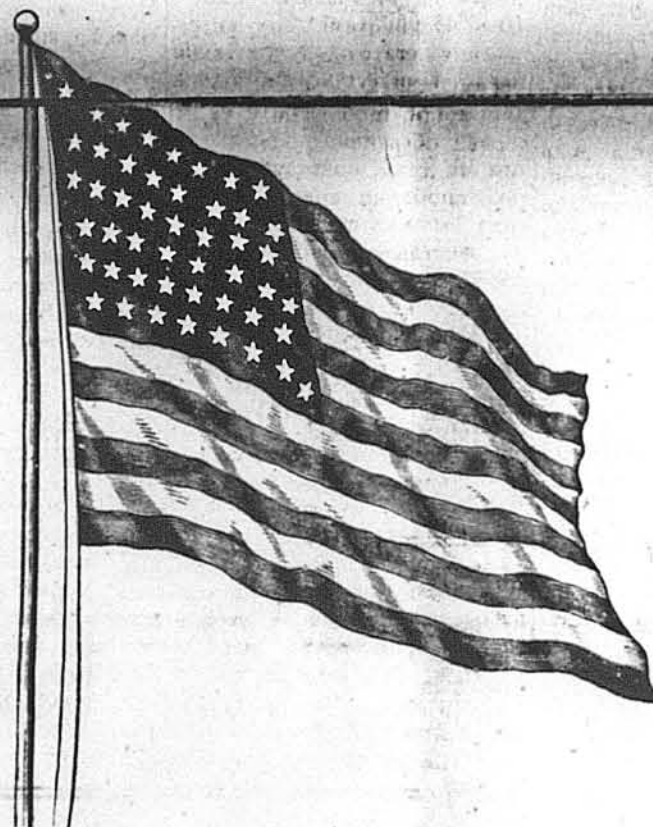
An answer to all four questions is: BUY WAR BONDS through the Pay-Roll Savings Plan.

The more Bonds you buy, the more quickly we can win the war.

The more Bonds you buy, the more you reduce the possibility of a rising cost of living.

The more Bonds you buy now, the more money you will have when the war is won. The more Bonds you buy, the more four dollars you'll get for three!

Put at least 10 percent—not 6 percent or 7 percent or even 9 percent, but 10 percent—of your earnings into War Bonds. Do it through your company. Twenty million Americans are doing it now. Let's make it at least 10 percent for every American!

3. How Can I Be Sure To Have Some Money To Tide Me Over The Period of Readjustment After The War?

4. How Can I Get \$4 for \$3?

WHAT YOU SHOULD DO

If you are—

1. Already setting aside 10 percent of your pay for War Bonds through the Pay-Roll Savings Plan—boost that 10 percent if you can.
2. Working in a plant where the Plan is installed but haven't signed up yet—sign up tomorrow.
3. Working in a plant where the Pay-Roll Savings Plan hasn't been installed, talk to your union head, foreman, or plant manager—and see if it can't be installed right away. The local bank will be glad to help.
4. Unable to get in on the Pay-Roll Savings Plan for any reason, go to your local bank. They will be glad to help you start a plan of your own.

**"TOP THAT 10% BY
NEW YEAR'S!"**

BY U. S. WAR BONDS
THROUGH THE
PAY-ROLL SAVINGS PLAN

THIS ADVERTISEMENT IS A CONTRIBUTION TO AMERICA'S ALL-OUT WAR EFFORT BY

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
A FRATERNAL BENEFIT SOCIETY

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

MICHAEL TURANSKY
PLATON STASHUK

DR. JOSEPH MÜLLER
PETER JAREMA

MYRON LYTWIN
S. KANAI-KAIN

WILLIAM PRYSHLAK
HARRY JEWUSIAK

MICHAEL NASEVICH
JOHN BUNKO

Жіноча Сторінка

Жінки Здають Останній Іспит

Перечитуючи сьогодні американський щоденник я поділилася у нього двома характеристичними новинками.

У першій пишеться про це, як при одній нагоді команда Британської Повітряної Сили висказала погляд, що своїх завдань у цій війні летунство ніколи не могло було виконувати, коли б не співпраця жінок, зайнятих у воєнному промислі, чи помісничий служби.

Друга новинка розводилася над поглядом, який ці самі англійські жінки кілька разів висловили вже висловити про свої мрії та плани на післявоєнний час. Ось так принаймні дев'ятьдесят відсотків спомених жінках після війни вернутися назад до родинного вогнища та для нього працювати.

Колі з цих двох фактів витягнемо правильне закінчення, побачимо ще раз, як грубо помилилися усі вороги жіночої рівноправності, які твердили, що зрівняти жінку з чоловіком у суспільних правах та обов'язках — це підложити динаміт під фундамент родини та подружжя. Що жінка, зрівнявшись раз з приписом домашнього життя, наче розузданий лошак поженеться наосліп у нове та незнане, щоб серед нього затратити своє природне післанництво та довести до згуби людське плем'я.

Життя не potwierдило цих заповіданих страхів. А сьогоднішня війна доказала, що й у перше, це, що відвічний почесний обов'язок мужчини, вигравати з ворогом війну, жінка вміє виконати не гірше від нього. Та при цьому не має найменшого наміру порушувати природного поділу праці та обов'язків між нею та чоловіком, які необхідні для вдержання родини та виховання дітей.

Праця, яку у перше виконує жінка в теперішній війні — це останній іспит, який треба було їй дати. Коли їй про зрівняння жінки з чоловіком у ділянці умов та духової праці — то останніх кількадесять літ розвідали усі легенди про меншу цінність жіночого мозку. Наша генерація жінок дістає вже освіту тожтоту з мужчинами, і може її подолати, а у всіх ділянках науки та духовних здобутків жінки мають поважне число своїх представниць. Що не в такому же проценті, як воно виходило з їх природного чисельного відношення — то на оправдання треба зважати, що в кількох десятиках літ жінки мали надігнати занедбані цілі довгих віків. І коли не давніше, як кількадесять літ цю, визначні мужеські авторитети підписували себе під пророцтвами, що жінка ніколи не дорівняє мужчине висладами умової праці, бо в неї з природи менший обсяг мозку — ці самі люди, коли жили сьогодні, мусили б хіба, як-то кажуть, „з'їсти це, що написали“!

Ця сама жінка рукою, меншою обсягом як рука мужчини, всміла на наших очах доказати це одної речі: Що дасть собі раду з машиною та знаряддям, потрібним для праці, яку мужчина, програвши з жіноцтвом заклад в умо-

вій ділянці, застеріг виключно для себе, покликуючися на свою фізичну силу та справність. Навіть тут, в Америці, фабричні та промислові робітничі діставали меншу плату ніж та менші вигляди „ті вгору“, ніж мужчини, бо панувала погляд, що жінка не навчиться ніколи таких річей, як приправи машини, що з'їздувалася в часі роботи. Для цього все мусить бути під рукою додаткова платна сила, мужчина-механік.

Прийділа теперішня війна у якій машина грає більшу роль як жовнір. Забрало рук, щоб їх виробляти, і рад-не-раді треба було кликати до цього жінку. Ніхто, навіть самі жінки, не знав, що з цього вийде. І що показалося? Ледви рік, ці два, а вже жінка стала незаступною у ділянці воєнного промислу та виконує все, чого від неї жадують. Це стверджують люди, які зі страхом та непевністю ставили їй до цього праці, це признають одиниці, які обстоювали найбільш завзято засаду виключення жінок з ділянки технічних робіт та промислу. Правда, витвір, який виходить з рук жінки не є ще таким зразком без закиду, як його виконає кваліфікований робітник. Є теж більше розстрати сировини, чи менше ошадностей у часі. Але найбільш вимагаючи „формени“ та зарплатні промислу признають, що у цьому вина посліпного школення та воєнних обставин. Це не є наслідком успадкованої умової справності жінки, чи такого фізичного недомагання, що його руханню та вправам не можна було усунути, якби цього було треба.

Але жінка, яка з фабрики чи фронтової лінії поверне до родинного життя, не буде вже такою, що була перше. І цим буде до неї відношення чоловіка, сина, сусіда чи знайомого, які бачили та чули від своєї воєнної праці, що без співпраці жіноцтва не було б перемоги. Не було б збережене це, що за воєни усі спільно не вагалися дати найбільших жертв. Жінка, показавши себе незаступною у хвилі найбільшої для держави небезпеки, буде після війни мати повне право домагається рівного голосу та впливу на всі справи, від яких залежить виконання її природного завдання та обов'язків. Вона певною рукою сягне по нове місце у післявоєнній суспільній устрою. А що значиме воно у практичних словах — про це другим разом.

Клявдія Олесницька.

ВПІСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ІХ БУДУЧИНУ.

MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY

З УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ

Нам доносять, що українсько-американський скрипак і композитор Роман Придаткевич, при співучасті відомого баритона Петра Ординського, виступить по різних місцях Америки, серед українсько-американського загалу, з концертами.

Перший такий концерт буде влаштований для 26. грудня, у р. в Українській Централі, при 180 Вільямс ст. в Ньюарку. Починає цього концерту дав президент цієї Централі, п. Т. Касків.

Програма для тих концертів популярна і приспосіблена для широкого загалу. Вона включає твори американських, українських, яктеж інших світових композиторів. Концерт в Ньюарку буде замінити тим, що на ній буде виконана перший раз українська пісня про Америку, укладу В. Барвінського. Також буде виконана українська рапсодія на крбзарські теми укладу Р. Придаткевича. Подорожні концерти будуть подані в оголошеннях.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БОФАЛО, Н. Й.

Організація американської допомоги.

В неділю, 13. грудня відбувається вечором в Укр. Нар. Домі (205 Мілітері Ровд, Блек Рак) нарада українських організацій в справі зорганізованя нашої допомоги таким американським добродійним організаціям як Американський Червоний Хрест чи Ю. С. О. Тимчасовий комітет просить вислати представників місцевих українських організацій і парохій, щоб можна було зорганізуватися для цієї праці.

ЗАМКНЕНО ШЕ ОДНУ ТЕАТРАЛЬНУ ВИСТАВУ.

НЬО ЙОРК. — Після того, як суд присудив замкнути театральну виставу „Вино, жінки і спів“, за те, що вона була непристойна, театральні підприємці самі замкнули другу театральну виставу, що відбиває життя нїгрі, „Місцевий син“. Підприємці замкнули ту штуку тому, бо побоюються, що вона також непристойна і тогтова їм набігти клопоту.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ФОРТ ВІЛІЯМ, ОНТ., КАНАДА. — Повідомляємо всіх членів і членок відділу 441 ім. Т. Шевченка, що загальні річні збори нашого відділу відбуваються в неділю, 13. грудня, в годині 2. пополудні, в домі Тов. Провітні, 203 Огден вул. Обов'язком кожного члена і членки бути на цих зборах на означений час. — С. Боровець, голова; В. Курно, фін. секр.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

Чи Воєнне Подружжя Устоїться?

Недавно тому на радіовій програмі, званій „Америка's Тавн Мітінг он ді ер“, присвячено цілий вечір дискусії над питанням: „чи воєнне подружжя устоїться?“ У дискусії взяли участь відомі бесідники: з одного боку Луїс Бравн, широко звісний за своїх відчуттів і кількох почтливих книжок, а з другого боку Дейвід Сібері, досвідчений фахівець психолог, спеціально зв'язаний до своїх порад у розв'язування подружніх питань. З цього видно, що питання воєнних подружж уважається нині важким і важким питанням.

Що саме треба розуміти під воєнним подружжям, не важко догадатися. Це подружжя, в котрому муж буде скоро покликаний до військової служби. Одна хвилинка застанова розкриває перед нами можливі проблеми перед таким подружжям: як буде поводитися жінка, і як буде поводитися чоловік, коли він скоро пошлють до військової служби? Припустивши навіть, що вони будуть на якийсь час щасливі, чи варто за це платити пізнішим невдоволенням? Шкож буде, як жінка стане вагітною? Чи мають такі подружки право скидатися на допомогу родичів? Багато молодих людей стоїть перед такими питаннями і не знає, що їм робити. Дискусія, яку розвела радіова програма „американська міська рада“, мала власне на цілі поможти молодим людям розв'язати ці труднощі.

Аргументи за воєнне подружжя.

Луїс Бравн обороняє воєнне подружжя. Питатися, який вплив буде мати воєнне подружжя, говорив він, це так, гейби питатися, як будуть служити направлювані гумові опони. Очевидно, що такі опони не будуть служити так, як роблять нові. Однак, поки не вернемо до мирної продукції, ми стоїмо перед вибором: або поправлювані опони або без опон.

Таке саме й з воєнними подружжями. Був би дураком той, хто пробував би доказувати, що це найкраще подружжя. Однак це не нам робити. Видати закон і заборонити подружжя, як довго війна триває? Пайкувати пристрасі не можна. Отже тому, я відтепер аж до миру ми маємо до вибору: або воєнне подружжя або — воєнне подружжя.

Тут Бравн оповів такий факт з свого досвіду. Підчас своєї відпустки від подорожі говорив він в одній дівочій колегії в Тексасі. Предметом відчиту була війна. Коли прийшов період запитів, одна дівчина спиталася лектора, чи він стоїть за воєнне подружжя. Він відповів без задумки: „Ні“. На сали настанна на хвилю мертвоти. Потім інша слухачка спиталася: „Алеж, пане Бравн, чий ви не казали, що ця війна відій, потрібна кілька літ? Шкож дівчатам тоді робити? Багато з нас уже має понад двадцять літ, і як ми пождемо це кілька літ, ми ніколи не віддамося“.

Бравн признається, що, хоч як довго думав, яку відповідь дати на цей запит, він все таки не міг найти відповіді, якби його вдовольняла. Припустім, що дівчині подобається хлопець. У нормальні часи вона могла би з ним ходити, поки вона рішилася би заставити його ріштитися. Зате тепер, як вона заважається нині, той молодий хлопець піде до військової для неї пропа. Тому вона

ї не вагаться вагаться. І чи можна її за це судити? Вонаж сама знає, що, як вона відложити подружжя до часу, поки він вернеться з війни, то вона ризикує, що вона відкладає подружжя на все.

У нормальні часи людина може відкладати освідчення аж до підходящого моменту. Але це не нормальні часи, і життя не дає дождати аж того моменту. Очевидно, що цього треба жадувати, але так теж можна жалувати все, що зв'язане з війною.

Факт є фактом, що ми живемо в війні і що ми мусимо її витримати. Назагал, говорив Бравн, він схильється до погляду, що молоді люди, котрі подружжися, видержать війну багатоздоровше і тверезіше, ніж ті, що залишаться не подружженими.

Найкраще заставити людину до боротьби це дати йому уділ в його краю, а де є сильніший уділ у краю понад жінку й думку про діти? І це саме можна сказати не лише про мужчин, але й про жінок. Як мужчина потребує мати уділ у своїй країні, так само цього потребує й жінка: вона теж мусить відчувати, що це її війна. Говорила жінка, що працювала при нютуванні металів у фабриці літаків: „Як я нютую, я нютую добре. Мій Джан там в Австралії а я говорю до себе: „Хто знає, може цей літак, що я його нютую, якраз повезе його до Джави“.

До того такі подружжя приносять також користь усеуму краєві, бо дають народові уділ у майбутньому. Словом, на погляд Бравна, ціле питання зводиться до того: воєнне подружжя може й не будуть такі добрі, як звичайні подружжя. Однак, вони певно кращі, ніж ніякі подружжя.

(Кінець буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. — Річні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316, відбуваються в четвер, 10. грудня, в Нар. Домі, 841 Дікозев Еве, в годині 8. вечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. На зборах буде анбір уряду за 1943 рік. Просимо тих членів, котрі дозвуть більшу суму до тов. каси, щоб кожний сплатив перед замкненням книжок. — С. Герберт, гол.; Т. Олексин, кас.; В. Іванців, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Повідомляємо, що річні збори від. 338 відбуваються в неділю, 13. грудня, в годині 2. пополудні, в Українській Галі, 213 Скуммер Еве. Просимо всіх членів прийти, бо буде вибір нових управишків на рік 1943. — За упрл: Михайло, Комак, пресд.; Павло Янковський, кас.; Микола Куч, секр.

РОВЕР, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. Згоди, від. 294, відбуваються в суботу, 12. грудня, в годині 8. вечір, в галі де все. Визається членів прийти бодай раз вік на час, бо

маємо багато справ до поладження. Уряд і контролери здадуть звіт за цілий рік, а відтак буде вибір нового уряду на наступний рік. Довгуючих просимо прийти і заплатити довг, щоб не переносити на наступний рік. — За уряд: І. Король, пр.; С. Музика, кас.; Я. Салій, секр.

ВСІ ЧАСТИ ДО НАПРАВИ ПЕЧЕР вуглевих, газових, нафтових, опріавчих парю і гарчюю водою, як також усі нові печі можуть дістати в **STOVE MFGS. CORP.** 182-186 Mulberry St., Newark, N. J.

ДР. С. ЧЕРНОВ

Гостра і хронічна мелури чоловіків і жінок — Шкіра й кров. Аналіз крові для подружжя свідомства. Геморой і желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.

Офісні години: 10-8, неділя 11-2. Жінка-доктор до обслуги. X & Флюороскоп — Екзамінація \$2.00

ДАРОМ великому кожному армзон (SAMPLE) Карти з якого Часу і Чайні-шанг Простого Значіння і Понимання жолудів, лєчіння і промк. Велика пачка коштує 50¢.

● **ГРУДНЕ** ЗІЛЛА, природне средство припорувають тим, що теодити на впертий кашель, біля горла і задку. Пачка коштує 50¢.

● **ЗІЛЛА НА БОЛЮЧІ НОГИ.** Луже поміче. Як його ужити, надруковано на баксі. Велика пачка 50¢.

● **МІШАНИ КОРИННЯ**, на несправність, брач апетиту, корчі. Добре також на заплах до горілки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пачки вардів, іще згаданого зила за \$2.00, дістану одну пачку даром. Маємо всі лічничі зила, апетит, цвіт, кору, жиди, кориня, ладан, живицю і т.д. Продаємо гуртом і деталю. Для історичної і промисловій відомості опус. Замовлення посилайте на адресу: **UKRAINIAN BAZAAR**, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

СТІННІ КАЛЕНДАРІ

Вже маємо календарі на 1943 рік. Просимо наших агентів і сторінків замовити календарі якийсьорше. Для сторінків виробимо календарі і друкуємо їх фірму.

Чудові Краєвиди, Патріотичні, Релігійні. Свята зазначені червоно, поети зазначені рибюю. Ціна одного календаря з переслішкою 25 ц. 6 календарів за \$1.25. 12 календарів \$2.25. 25 календарів \$3.75. 50 календарів \$7.00. 100 за \$13.50.

РІЗДВЯНІ КАРТКИ „Христос Радіється“, в формі книжечок з відповідними віршами, ціна за дозн 60 ц. 50 карток \$1.75. 100 карток \$3.00 за переслішкою. Шаловні хустини білі або чорні з рожами, одна \$2.50 за переслішкою. На експлі Опиниха пшеніня, Мак і багато інших річей, нотрібних на Свята. Спис календарів посилаємо даром.

Замовлення посилайте до: **UKRAINIAN BAZAAR**, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

В КОЖНІЙ ГОДИНІ

У нашім званню ми придержуємося правила бути готовими в кожній хвилі на кожний поклик. Потреба може прикликитися в кожній хвилі, і погребник повинен бути готовий кожної хвилі, коли хтось зажадає його обслуги.

Тому то ми встановили собі строге правило, щоби бути готовими в кожному моменті, в день і в ночі, дати свою безпроволочну й успішну услугу.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS

77 Morris St., Jersey City 34 E. 25th St., Bayonne
Phone: BErgen 4-5989 Bayonne 3-0540

TO HOLD THE "LIGHTNING-BOLT" ANTELOPE AND KILL IT WITH HIS BARE HANDS WAS A PROBLEM EVEN FOR THE MIGHTY TARZAN.

Вдержати, а опісля вбити голими руками велику антильопу, це була тяжка задача навіть для могутнього Тарзана.

YET HE MUST ACCOMPLISH THAT TASK BEFORE THE FIERCE LION ARRIVED TO CONTEST HIS PREY.

Та всетаки Тарзан завзявся виконати цю тяжку задачу і то ще заки появиться на сцені лев, що ревів саме недалеко в корчах.

FINALLY, WITH VIOLENT EFFORT, TARZAN JERKED BACK THE HEAD OF THE BUCK AND BROKE ITS NECK!

По короткім зусилляу в часі якого Тарзан зібрав до купи всі свої сили, йому вдалось сіпнути антильопу за роги ввад і зломити їй карк.

AT THAT MOMENT THE LION APPEARED!

Антильопу по тім впала без життя на землю. Задача була довершена. Але в ту саме хвилину висунувся зза корчів пан звіріа — лев.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК
ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ МЕБЛІВ
"GRANT CIRCLE"
UPHOLSTERY CO., Inc.
2469 WEBSTER AVENUE
Near 189th St.
BRONX, N. Y.
Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ, доброї якості, по демейшій ціні.
Telephone: FORDham 5-4686.

ЦІЛИЙ ПОХОРОН — прегарнію металеною труною, двома автом. караулом, балсамуванням, вкисанням Похоронного Дому і т. д. — \$295.00
Все, чого треба, з вїтмом бідня і належностей за церковну відправу в цвинтар.

S. KANAI KAIN
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛІТВИН І СІН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по ціні, так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNCO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІЮ
і околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
ср. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКСІ, БРОУКЛІНІ, НЬО ЙОРКУ І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL,
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-4877

ТАРЗАН, ч. 680. Появився суперник.